

Sygn. akt II UK 266/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku H. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury pomostowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 marca 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 marca 2014 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie z wniosku H. K. (K.) przeciwko ZUS Oddziałowi w G. o prawo do emerytury pomostowej, oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 10 kwietnia 2013 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 4 stycznia 2013 r. i przyznano wnioskodawcy emeryturę pomostową od dnia 1 grudnia 2012 r. w oparciu o art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że pozwany organ rentowy w toku postępowania administracyjnego uznał łącznie 13 lat, 3 miesiące i 5 dni okresów pracy w szczególnych warunkach, nie

uwzględniając pracy w spornych okresach od dnia 4 grudnia 1986 r. do dnia 2 stycznia 1987 r., od dnia 23 marca 1987 r. do dnia 1 marca 1988 r., od dnia 7 października 1988 r. do dnia 2 maja 1989 r., od dnia 2 marca 1990 r. do dnia 22 maja 1990 r., od dnia 4 października 1990 r. do dnia 24 marca 1991 r., od dnia 2 września 1991 r. do dnia 30 listopada 1991 r., od dnia 19 maja 1992 r. do dnia 9 grudnia 1992 r., od dnia 8 marca 1993 r. do dnia 7 lipca 1993 r., oraz od dnia 12 listopada 1993 r. do dnia 7 maja 1994 r. Jednak w ocenie Sądów orzekających w sprawie powyższe okresy zatrudnienia wnioskodawcy jako członka załogi na statkach obcych bander za pośrednictwem M. [...] Spółki z o.o. w G., stanowią równorzędne okresy ubezpieczenia zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, i brak jest podstaw do ich pomijania przy ustalaniu uprawnień do wcześniejszej emerytury. Okresy te wynoszą łącznie 3 lata 11 miesięcy i 9 dni i tym samym dostatecznie uzupełniają okres pracy w szczególnych warunkach uznany przez organ rentowy, a tym samym wnioskodawca udowodnił wykonywanie pracy w szczególnych warunkach przez okres ponad 15 lat, co skutkowało przyznaniem prawa do emerytury.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik organu rentowego, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie - art. 49 i 51 w związku z art. 4 pkt 1-5 i 7 oraz art. 5-12 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, poprzez uznanie przez Sąd drugiej instancji, że wnioskodawca spełnił wymóg posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy pracy wykonywanej za pośrednictwem M. [...] Spółki z o.o. u armatorów zagranicznych, wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego – „czy wobec treści art. 2 pkt 2 i pkt 3, oraz art. 51 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych można zastosować te przepisy (...) i zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych (...), okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy taki marynarz jest w kręgu

podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180841), przy czym podstawa taka nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Sąd Najwyższy już wielokrotnie wypowiadał się w kwestii wskazanej w skardze kasacyjnej jako problem prawny, konsekwentnie przyjmując, że okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach u pracodawcy zagranicznego na podstawie skierowania upoważnionej polskiej instytucji kierującej pracowników do pracy za granicą, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce, mogą być uznane za składkowe okresy ubezpieczenia na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, natomiast poczynawszy od tej daty, okresy zatrudnienia u pracodawców zagranicznych mogą być uznane za składkowe okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w Polsce, jeżeli zostały opłacone składki - art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 329/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 262). Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika w sposób niesporny (potwierdzony stosowną dokumentacją przedłożoną w toku postępowania) za które okresy została uiszczona składka na ubezpieczenie społeczne, za które obowiązku takiego nie było i za które okresy były dokonywane wpłaty w walucie obcej na konto jednostki kierującej na pokrycie przez nią kosztów świadczeń socjalnych - zgodnie

z § 5 ust. 6 Uchwały Nr 123 Rady Ministrów w sprawie zasad podejmowania przez obywateli polskich pracy u pracodawców zagranicznych - M.P. nr 23, poz. 157 ze zm.). Sąd Najwyższy podkreślił w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 329/09, że uchwała Nr 123 była tzw. „samoistnym” aktem prawnym - wydanym bez upoważnienia ustawowego i że nie może ograniczać ochrony obywateli polskich, jeżeli w okresie pracy u zagranicznych pracodawców nie byli objęci ubezpieczeniem społecznym na zasadach obowiązujących w tym kraju. Podobne stanowisko zajął także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, (niepublikowany), dotyczącym zaliczenia okresów pracy marynarza kierowanego do prac za granicą u armatorów zagranicznych, które zostały uznane za okresy wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.